

Mathélmán

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Kilenczedik évfolyam. 34. szám. Szerkeszti: Székelyudvarhely, 1911. aug. 24.

Előfizetési ára: községnek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillér

Dr. Keith Ferencz
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Arpad-utca 3 szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

262.

M. kir. erdőfelügyelőség marosvásárhelyi kerület.
1625—1911. szám. erdőf.

Alispán urnak Székelyudvarhely.

Miután a kopár és vizmosásos területek gazdasági állapotának megjavítását célzó törvényes határozatok sikeresebb végrehajtása érdekében 34209—911. fm. szám alatt kiadott utasítás értelmében a vármegye területén levő összes kopár és vizmosásos területeknek a m. kir. állami erdőhivatal illetve kir. erdőfelügyelőség által foganatosítandó újbóli össze írása valamint a már jogerős határozattal eddig kijelölt ily területekre vonatkozó adatok helyesbítése, illetve a kopár és vizmosásos területekre vonatkozó fásítási tervek összeállításánál szükséges adatok gyűjtése elrendelve lett; említett utasítás 17. §-ából folyólag felkérem alispán urat, hogy a vármegye kopár és vizmosásos területén államsegélylyel eddig létesített fásítások, valamint az avval kapcsolatban létesített talajjavítási illetve gátkötési munkálatok mérvéről hivatalomat tájékoztatni sziveskedjék

Erre vonatkozólag hivatalomnak csak is oly adatokra lesz szüksége, melyekből kivehető, hogy a vármegye területén levő egyes községeknek a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur által az alispán ur utján 1899. évtől kezdődőleg mely államsegély lett kiutalva, illetve ezen kiutalt összegekből ez idő szerint mennyi lett szóban levő fásítási illetve gátkötési munkálatokra felhasználva?

Egyben tekintettel arra, hogy a fent idézett számú utasítás értelmében a m. kir. áll. erdőhivatal, illetve hivatalom által eszközzendő kopár és vizmosásos területek összeírása, valamint ezzel kapcsolatban egyéb szükséges adatok gyűjtése csak az esetben lesz a kívánalmaknak megfelelően eszközölhető, ha az ezen munkálatoknál eljáró tisztviselőket az erre illetékes hatóságok a leg-

messzebbmenő támogatásokban részesíteni fogják, felkérem alispán urat, miszerint a vármegyebeli összes főszolgabírókat, községi előjáróságokat és körjegyző illetve községi jegyzőket *sürgősen* felhívni sziveskedjék arra, hogy a fenti ügyben hozzájok érkező megkereséseknek a legpontosabban feleljenek meg, továbbá — hogy a kiszálló erdőhivatali, illetve erdőfelügyelőségi tisztviselőknél a részükről kívánt felvilágosítást minden tekintetben adják meg és hogy az illető erdőtiszték által foganatosítandó határ bejárásnál a községi előjáróság magát a községi bíró esetleg a külső határt teljesen ismerő más alkalmas egyén (községi nyilvántartó) által képviseltesse, illetve, hogy a községi vagy körjegyzői székhelyen esetleg meglévő községi térképeket és földkönyveket az eljáró tisztviselőknél rendelkezésére bocsássák. Megjegyzem ugyanis, hogy a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur az 1911. évi 35203. szám alatt külön kiadott körrendeletben azt kívánja, hogy az összeírási munkálatok az 1911. évi szeptember hó végéig mulhatatlanul befejezést nyerjenek, s hogy az eredményről az összes iratok és tájékoztató költségvetések kapcsán hozzá legkésőbb az 1911. évi október hó 20-ig jelentés tétessék.

Kir. erdőfelügyelőség.

Marosvásárhely, 1911. évi augusztus hó 3-án.

Krajcsovits Béla s. k.,
m. kir. főerdőtanácsos kir. erdőfelügyelő.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz.: 5870—1911. alisp.

A járási főszolgabíróknak, az összes községi- és körjegyzőknek és a községi előjáróságoknak.

A kir. erdőfelügyelőség fenti átiratát közlöm azzal a felhívással, hogy az átiratban foglaltaknak mindenekben és pontosan, fegyelmi felelősség terhe alatt eleget tegyenek.

A községi és körjegyző urakat felhívom továbbá, hogy az átirat első és második bekezdé-

sében foglaltakra hozzám soron kívül jelentést tegyenek.

Székelyudvarhely, 1911. augusztus 21.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

Fenti miniszteri rendeletet közlöm.

Székelyudvarhelyen, 1911. évi augusztus hó 3-án.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

263.

108383—1911. X. B. M. számú körrendelet.

Dr. Kampis János »A községek egészségügyi igazgatásának új rendje« című könyvének megjelenése.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Dr. Kampis János belügyminiszteriumi osztálytanácsos »A községek egészségügyi szolgáltatásának új rendje« című könyvet állított össze, mely az 1876: XIV. t.-cz II. rész I. fejezetének (közegészségügyi szolgálat a községeknél) módosításáról szóló 1908: XXXVIII. t.-cikk magyarázatát tartalmazza.

A szerző közli könyvében az 1908: XXXVIII. t.-cikket, a végrehajtási utasítás, az orvosi alap kezeléséről szóló szabályrendeletet, az ezekkel kapcsolatos joganyagot, a törvény indokolásának megfelelő részeit, a törvény életbeléptetése óta kiadott rendeleteket és elvi jelentőségű határozatokat s a fontosabb rendelkezéseknek részletes magyarázatát. Kiterjeszkedik a végrehajtás körüli kérdésekre is és gyakorlati utbaigazítást ad megoldásukra.

A törvény, melyet a szerző hozzám bementatott, alkalmasnak mutatkozik arra, hogy a szóban levő törvény rendelkezéseinek célzatát megvilágítsa, a végrehajtásnál felmerülni szokott viták tisztázását előmozdítsa, s helyes és a miniszterium gyakorlatával egyező utbaigazítást adjon különösen azoknak a kérdéseknek szabályozására, amelyeknek rendezését a törvény a törvényhatóság és a község szabályrendeleti jogkörébe utalta.

A könyvet, mely 15 és 1/2 ivre terjed, a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaságnál lehet megrendelni.

Erről a törvényhatóságot azzal értesitem, hogy a mondottakat a r. tan. városokkal és a községekkel, illetőleg ezek útján a r. tan. városi és községi (kör)-orvosokkal is közölje.

Budapest, 1911. évi július hó 25-én.

Gróf Khuen-Héderváry Károly, s. k.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 5765—1911. alisp.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, városi tisztí orvosnak, az összes községi és körjegyzőknek, valamennyi körorvosnak.

264.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

34209. szám. I. A-1.

Udvarhelyvármegye alispánjának

Székelyudvarhely.

A kopár, futóhomokos és vizmosásos területek gazdasági állapotának megjavítását célzó törvényes határozatok sikeresebb végrehajtása érdekében szükségesnek találtam, hogy az említett területek hatósági kijelölésénél és a foganatosítandó gazdasági és műszaki munkálatok elrendelésénél, valamint általában véve a kopárjavítás ügyében felmerülő kérdések elintézésénél követhető eljárást, az eddig alkalmazott szabályok hatályon kívül helyezése mellett, egészen újra szabályozzam.

Mivel a kopár, futóhomokos és vizmosásos területekre vonatkozó törvényhatározatok (nevezetesen az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. és kapcsolatos §-ai, az 1894. évi XII. t.-cz. 13., 14. és kapcsolatos §-ai, az 1885. évi XXIII. t.-cz. 55. és kapcsolatos §-ai és az 1898. évi XIX. t.-cz. 1—3. és kapcsolatos §-ai) az említett területek hatósági kijelölésére és a szükséges munkálatok elrendelésére vonatkozó határozatok meghozatalát más és más hatóságok ugykörbe utalják s ezeket a törvényhatározatokat megváltoztatni törvényhozási intézkedés nélkül nem lehet: azért az új eljárási szabályok megállapításánál különös súlyt helyeztem arra, hogy az eljárás amennyire az érvényes törvényhatározatok megengedik, legalább a tárgyalások alapjának megvetése, továbbá a tárgyalások irányítása s végül a létrejött határozatok sikeres végrehajtásának biztosítása tekintetében *lehetőleg egységessé tétessék.*

Figyelembe véve másfelől azt a körülményt, hogy a kopár stb. területek jókarba helyezésének ügye leginkább az erdőgazdaság munkakörébe tartozik, indokoltnak találtam, hogy az eljárásnál ezentul elsősorban a kir. erdőfelügyelőségek és a m. kir. állami erdőhivatalok közreműködése vételessék igénybe.

Ehhez képest főképen a kir. erdőfelügyelőség lesz hivatalva arra, hogy a hatóságok és hivatalok által szolgáltatott s egyszersmind a saját részéről megszerzett adatok alapján a törvényesen kijelölendő kopár, futóhomokos és vizmosásos területeket összeírja, a kijelölésre s a szükséges gazdasági és műszaki teendők elrendelésére, az állami támogatásra és a terület jövőbeli gazdasági kezelésére vonatkozó javaslatot a m. kir. állami erdőhivatal s szükség esetén egyszersmind a kir. kulturmérnöki hivatal, vagy a m. kir. gazdasági

felügyelőség közreműködésével kidolgozza; a javaslatot illetékes helyen előterjessze s az ügyet az egész eljáráson átvezesse; s végül miután a javaslatban tárgyalt valamennyi kérdés jogerős határozattal elintéztetett, a határozatot végrehajtás, illetőleg a végrehajtásban való közreműködés végett, az arra hivatott hatóságnak, illetőleg hivatalnak alkalmas formában rendelkezésére bocsássa.

Ezentul tehát a kopár stb. területekre vonatkozó bejelentéseket, vagy értesítéseket mind a kir. erdőfelügyelőséghez kell irányítani, mert hatósági intézkedés az említett területek ügyében kizárólag csupán a kir. erdőfelügyelőség előterjesztése alapján történhetik.

Amennyiben a hatóságok és hivatalok a kir. erdőfelügyelőséget megfelelően támogatják, kétségtelen, hogy az új eljárási szabályok alkalmazása a felmerülő feladatok sikeresebb megoldásának biztosítása mellett egyszersmind gyorsítani is fogja a kopárjavítás ügyének haladását. Szükségesnek tartom azonban itt is nyomatékosan hangsúlyozni, hogy részemről a főszűlyt inkább a kopárjavítási munkálatoknak valóban sikeres fogantatására helyezem, vagyis arra, hogy az *érdekelt birtokosoknak, hatóságok és szakhivataloknak területein együttműködése és az állam támogatása lépésről-lépésre való folytonos és sikeres előrehaladással teljesen biztosítsa a kopár, futóhomokos és vízmosásos területek visszahódítását a gazdasági kultúra számára a nélkül, hogy az érdekelt birtokosok gazdasági ereje, valamint a közügyek és az állami adminisztráció munkaszolgáltatása túlhajtott mértékben igénybe vételnek.*

Egyáltalán nem kívánom tehát, hogy a kopár stb. területek kijelölése, vagy a szükséges gazdasági teendők teljesítése az egyes törvényhatóságok területén *rohamosan, egyszerre mindenütt folyamatosan történjen és túlhajtott mértékben szorgalmaztassék*; hanem inkább azt, hogy már a kopárosodás stb. veszélyének kitett területek is szemmel tartassanak s a bajok lehetőleg már kezdetük idejében orvosoltassanak; s viszont, hogy olyan területeken, amelyek állapota a törvényes beavatkozást magának a birtokosnak s esetleg még másoknak érdekében is elodáztatná teszi, az eljárás gyorsan lebonolytassék s az elrendelt munkálatok a legnagyobb gondnal és kitartással teljesíttessenek mindaddig, míg a területek gazdasági állapotának megjavítása teljes befejezést nem nyer.

Ezek előrebocsátásával a 34209—1911. F. M. szám alatt kiadott utasítást, mely a fentebbi elvek szerint megállapított új eljárási szabályokat tartalmazza, azzal a megjegyzéssel küldöm meg, hogy bár az utasításban foglaltak túlnyomó része az eljárásban legnagyobb szereppel bíró kir. erdőfelügyelőségekre és m. kir. állami erdőhivatalokra vonatkozik, mindazonáltal nagyon kívánatosnak tartom, hogy alispán ur az új eljárási szabályokat tartalmazó utasítást egész terjedelmében át tanulmányozza.

Meg vagyok ugyanis győződve arról, hogy a kopár stb. területek gazdasági állapotának meg-

javítására irányuló tevékenység az állami szakhivataloknak fokozott mértékű utánjárása és az állam által hozott nagy áldozatok mellett is csak úgy vezethető kellő eredménnyre, ha a törvényhatóságok és illetőleg a közigazgatási hatóságok az ügy fontosságához mért érdeklődéssel, jóakarattal és körültekintéssel szintén tevékenyen részt vesznek az ügy előmozdításában.

Ebből folyólag alispán urnak mindenekelőtt az lesz a feladata, hogy a járási főszolgabírákat s ezek útján egyszersmind a községi előljáróságokat az ügy iránt való érdeklődésre, az állami szakhivataloknak megfelelő támogatására, valamint az új eljárási szabályokat tartalmazó utasítás őket illető rendelkezéseinek pontos megtartására azonnal felhívja; utóbb pedig, hogy a kopárjavítás ügyét állandóan figyelemmel kísérsje s szükség esetén a netán felmerülő akadályok elhárításában és a sikerek biztosításában saját részéről is határozatosan közreműködjék.

A mi különben alispán urnak saját ügykörét illeti, azt közvetlenül jövőben is csak az 1894. évi XII. t. cz. 13. §-ában foglalt határozatok hatálya alá eső vízmosásos területek hatósági kijelölése fogja érinteni abban az esetben, ha a járási főszolgabíró által meghozott elsőfokú határozatot az érdekeltek felebbezéssel támadják meg.

Ebben az esetben a járási főszolgabíró a felebbezéssel megtámadott elsőfokú határozatot, az utasítás (IV. B. fejezet) 51. §-a szerint az összes tárgyi iratokkal együtt másodfokon való elintézés végett (IV. B. fejezet 52. §.) alispán urhoz terjeszti fel.

Ezzel kapcsolatban tájékozással megjegyzem, miszerint az az intézkedés, hogy alispán urnak az ügy másodfokon való elintézése után az összes iratokat a közigazgatási erdészeti bizottsághoz kell továbbítani tárgyalás végett átküldenie, az új eljárási szabályoknak abból a rendelkezéséből folyik, amely szerint a kopár stb. területek hatósági kijelölésére vonatkozó részletes javaslatban (lásd az utasítás III. fejezetét) *együttesen mindazokra a kérdésekre nézve* javaslatot kell tenni, amelyek az illető területek hatósági kijelölése, jókarba hozatala és további kezelése, valamint a szükséges és indokolt állami támogatás tekintetében intézkedést kívánnak; s ehhez képest a javaslatot megfelelő sorrend szerint az összes illetékes hatóságoknál elő kell terjeszteni, hogy ekként az ugyanazon területre vonatkozó összes kérdések a javaslat minden egyes pontjának letárgyalásával teljesen elintéztessenek.

Minthogy a kopár stb. területek kijelölésével kapcsolatosan hozandó határozatok nagyobb részének végrehajtása a közigazgatási erdészeti bizottság hatáskörébe tartozik, ennél fogva a létrejött határozatokat, miután a javaslatok nálam is érdemlegesen elintéztettek, végrehajtás végett a törvényhatóság útján a közigazgatási erdészeti bizottsághoz fogom leküldeni. Azonban a közigazgatási erdészeti bizottság az utasítás (VI. fejezet) 65. §-a értelmében azoknak az intézkedéseknek megtételére, amelyek alispán ur illetékességi kö-

rébe esnek, vagy a melyeknél alispán ur közreműködése egyéb okokból igénybe veendő lesz, jövőre is alispán urat fogja felkérni.

Ami az új eljárás szabályokat tartalmazó utasításnak a járási főszolgabírák és a községi előjáróságok feladataira vonatkozó rendelkezéseit illeti, e tekintetben alispán urnak gondoskodnia kell arról, hogy mivel az utasítás értelmében a kopár stb. területekre vonatkozó összes kérdések elintézése iránt jövőben kizárólag a kir. erdőfelügyelőség lesz hivatva előterjesztést tenni az illetékes hatóságokhoz és a kopár stb. területekre vonatkozólag érdemleges határozat csupán a kir. erdőfelügyelőség előterjesztése alapján lesz hozható, ennél fogva a kopár stb. területek hatóságai kijelölésére s az ezzel kapcsolatos kérdésekre vonatkozó bejelentések és értesítések ezentúl mind a kir. erdőfelügyelőséghez irányítottassanak úgy, amint ez az utasítás (II. A. fejezet) 17. és 18. §-ában részletesen meg van határozva.

Mivel továbbá nagy súlyt helyeznek arra, hogy a kopár stb. területek hatósági kijelölésére és a szükséges gazdasági és műszaki munkálatok elrendelésére, valamint az ezekkel kapcsolatos egyéb kérdések elintézésére vonatkozó részletes javaslatok mindenkor a helyszínen az érdekelt birtokosoknak és egyszersmind az illető község előjáróságának meghallgatásával s közreműködésével készítenek el, ennél fogva alispán ur feladata lesz arról gondoskodni, hogy a községi előjáróságok a kir. erdőfelügyelőség, illetőleg a m. kir. állami erdőhivatal (a kir. kulturmérnöki hivatal, m. kir. gazdasági felügyelőség) közegeinek a II. B. fejezetben elrendelt eljárásnál rendelkezésükre álljanak, nékik a szükséges felvilágosításokat megadják, esetleges észrevételeiket velük közölik s őket eljárásukban megfelelően támogassák.

Gondoskodnia kell továbbá alispán urnak arról is, hogy a községi előjáróságok a kopár stb. területek kijelölésére vonatkozó határozatok meghozatalánál és végrehajtásánál rájuk háruló feladatokat is megfelelően teljesítsék; nevezetesen, hogy a kopár stb. területek kijelölése tárgyában hozandó határozatokhoz szükséges helyszíni tárgyalásokon részt vegyenek, a határozatoknak a birtokosokkal való közlése, valamint a tárgyalási iratoknak megőrzése és továbbítása tekintetében gondosan és gyorsan járjanak el s végül a hatóságilag kijelölt kopár stb. területeken a létrejött határozatok értelmében fogantatosítandó munkálatok pontos végrehajtására és illetőleg a náluk elhelyezett s általuk megőrzendő kopárjavítási (futóhomok, vagy vízmosás-kötési) terv rendelkezéseinek megtartására állandóan felügyeljenek.

A járási főszolgabírák ügykörét közvetlenül az 1894. évi XII. t.-cz. 13. illetőleg 14. §-ában foglalt határozatok alá eső kopár stb. területek kijelölése érinti s az általuk követendő eljárás az utasítás IV. B. és C. fejezetében van részletesen meghatározva.

Ezzel kapcsolatosan indokoltnak látom alispán ur figyelmét külön is felhívni az utasítás (IV.

A. fejezet) 40. §-ára, amely szerint a járási főszolgabírák az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ában foglalt határozatok alá eső kopár stb. területek kijelölési eljárásában törvény szerint nem kötelesek ugyan közvetlenül részt venni, de azokra a közzgazdasági érdekekre való tekintettel, amelyek a kopár stb. területek gazdasági állapotának megjavításához fűződnek, igen kívánatosnak tartom, hogy a járási főszolgabírák — amennyiben ezt a kir. erdőfelügyelőség közérdekből megokoltnak tartja és őket erről kellő időben értesíti — az erdőtörvény 165. §-a alá tartozó kopár stb. területek kijelölése ügyében tartott helyszíni tárgyaláson is lehetőleg részt vegyenek. A főszolgabíráknak ilyen esetekben felmerülő szabályszerű eljárási költségei a földmivelségi tárca terhére utalványoztatnak.

Mindenesetre számítok azonban arra, hogy a járási főszolgabírák a kopárfásítás ügyét állandóan figyelemmel fogják kísérni; s ha a járaisaikhoz tartozó községeket felkeresik, egyéb hivatalos teendőikkel kapcsolatosan a hatóságilag kijelölt kopár stb. területeken folyó munkálatokról s azok eredményéről tájékozódni, a községi előjáróságokat a rájuk bízott feladatok teljesítésében gondosan ellenőrzik, a községi előjáróságok őrzetébe adott kopár javítási stb. tervek rendelkezéseinek megtartására saját részükről is felügyelnek s olyan tapasztalataikat, amelyek hatósági intézkedést tesznek kívánatosná, a kir. erdőfelügyelőséggel azonnal közlik s a kopár stb. területek gazdasági állapotának megjavításában való közreműködésre hivatott állami szakhivatalokat mindenkor hathatósan támogatni fogják.

Végül felhívom alispán ur figyelmét az utasítás (VIII. fejezet) 75. §-ában foglalt rendelkezésre, amely szerint a kopár, futóhomokos és vízmosásos területek hatósági kijelölése céljából folyamatba tett eljárásokat fel kell függeszteni és az ügyre vonatkozó iratokat a kir. erdőfelügyelőséghez azonnal át kell küldeni abból a célból, hogy a kir. erdőfelügyelőség az eljárásnak már az új eljárás szabályok értelmében való folytatásáról és befejezéséről gondoskodhassék.

Felhívom alispán urat, hogy a fentebbiek szerint szükséges intézkedések megtétele mellett a 10 példányban csatolt 34209—1911. számú F. M. utasításnak két-két példányát valamennyi járási főszolgabírónak s egyszersmind az utasítás (II. A. fejezet) 17. és 18. §-ára, valamint (IV. B. fejezet) 54. §-ára való figyelmeztetéssel a vármegye területén lévő valamennyi rendezett tanácsu városnak azonnal küldje meg.

Ha az utasításból több példányra lenne szüksége, erről a kívánt példányszám megjelölése mellett lehetőleg két héten belül tegyen ide jelentést.

Budapest, 1911. évi július hó 19-én.

Gróf Serényi, s. k.

Szám: 5854—911. alisp.

A járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely

város polgármesterének, valamennyi községi és körjegyzőnek és községi előjárásának.

Fenti leiratot alkalmazkodás céljából közlöm azzal, hogy a külön kiadott utasítás 2—2 példányát a járási főszolgabíróknak és a város polgármesterének külön rendelettel megküldöttem.

Az Utasításnak a fenti leiratban jelzett 17. és 18. §§-ait egyébként ezen az uton is közlöm.

17. §.

A kopár stb. területek összeírásában és a kijelölési javaslat előkészítésében mindazok a hatóságok és hivatalok, a melyek a jelen utasítás bevezető részében megjelöltek, közreműködni s illetőleg a kir. erdőfelügyelőséget czélszerű módon támogatni tartoznak.

A kir. erdőfelügyelőségeknek ugyanis a jelen utasításból folyólag kötelessége lesz az összes kopár, futóhomokos és vízmosásos területeket (csupán azoknak a kivételével, amelyeken a fentebb említett törvényes határozatokból folyó valamennyi feladat és teendő már teljesen befejeztetett) fokozatosan összeírni, azok kijelölésére és az ezzel kapcsolatos intézkedések megtételére, vagy ha már hatóságilag kijelöltek, illetőleg birtokosuk azok jókarba hozatalához már hozzáfogott, a jelen rendeletben foglaltakból folyólag szükséges pótló intézkedések megtételére nézve helyszíni vizsgálat alapján részletes javaslatot tenni. Ehez képest a kir. erdőfelügyelőségeknek megfelelő tájékoztatása céljából az illető hatóságok és hivatalok, esetleg eddig is vezetett nyilvántartásaik, feljegyzéseik, a hozzájuk érkező bejelentések s ezentúl szerzendő értesüléseik alapján, az illetékes kir. erdőfelügyelőséget azonnal értesítsek mindazokról a kopár stb. területekről, melyek a fentebb meghatározás alá esnek és pedig lehetőleg mennél több oly adatnak megemlítésével, a melyeket a kir. erdőfelügyelőségnek a részletes javaslat keretében (lásd a III. fejezet) meg kell állapítania.

18. §.

A hatóságok (községek, városok, szolgabíróságok stb.) minden esetre közöljék legalább azt, hogy:

a) a kopár, futóhomokos vagy vízmosásos terület, mely község határában, ott melyik dűlőben fekszik és kinek a tulajdonát képezi (igen kívánatos egyszersmind a kataszteri helyrajzi számnak, vagy a telekkönyvi, esetleg valamely a községnél őrzött térkép szerinti részletszámnak megjelölése);

b) mekkora a kiterjedése kat. holdakban (vagy vízmosásoknál a keletkezett árkok mekkora kiterjedésű területen milyen szélességi határok mellett milyen hosszuak);

c) milyen gazdasági mivelés alatt álló területek környezésében fekszik és milyen jellege van (köves, gyepetakarójától megfosztott kopár legelő, elhagyott silány szántóföld, vízmosás, futóhomok stb.);

d) csupán hasznavehetetlen-e vagy egyszers-

mind más mivelhető területekre, közlekedési utakra, patak vagy folyó medrekre, építményekre stb. káros is, miben áll a károsítás s annak veszélye sürgős intézkedést kíván-e;

e) a terület jókarba hozatala és az esetleges károsítások megakadályozása érdekében történt-e vagy folyamatban van-e valamely munkát;

f) a terület hatósági kijelölése megtörtént-e már vagy nem.

Székelvudvarhelyen, 1911. aug. hó 21-én.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

265.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz. 5951—1911. alisp.

Városi tanácsnak és a községek előjáróságainak.

Közismeretű tény, hogy a népbetegségek között az alkoholizmus hazánkban is erősen pusztít és társadalmi különbség nélkül szedi áldozatait, első sorban közvetlenül azok köréből, a kik szesz italokkal élnek és a kik közül számosan testben-léleklében megrokkannak az alkohol pusztító hatása folytán. De kártevő hatásuk megnyilvánul a szesz italoknak abban is, hogy a testi ellenálló képességet leszállítják és így számos más betegség, különösen pedig a tüdővész kifejlődését elősegítik. Az alkoholizmus folytán azonban nem csak azok károsodnak, a kik e szenvedélynek hódolnak, hanem mások is, akik az alkohol bódító hatásában nem osztoztak, mert a mint köztudomású — az alkoholizmus szoros összefüggésben áll a bűntényekkel és balesetekkel és mint csirameg okozója az utódok elfajzásának. Számottevő tényező az alkohol a nép gazdasági életében is, mert a szesz italokra költött pénz a legjobb esetben is fölösleges, kidobott költség, mely a háztartás egyensúlyát rongja, ha ugyan nem válik nagyobb bajná a kulforrásává.

E megismerés folytán mindinkább erősödik a társadalom körében az a törekvés, hogy az alkoholizmus rombolásainak gátat vessünk.

Az alkoholizmus legjobb ellenszerének az állami beavatkozást szokták feltüntetni. A külföldi példák azonban bebizonyították, hogy ez csak akkor vezet célhoz, ha ez irányu intenzív felvilágosító munka előzte meg, mert minden törvény és rendelet végrehajtásának a közvélemény meggyőződésében van a leghatalmasabb támasza. E felvilágosító munka támogatására vállalkozott a Társadalmi Múzeum, midőn alkoholelles központot létesített, melyben minden érdeklődő — hatóság, testület és magánszemély — ingyenes felvilágosítást nyerhet az alkoholelles küzdelem tudományos és gyakorlati kérdéseiről. A Társadalmi Múzeum nem csak állandó alkoholelles kiállítását és gazdag szakkönyvtárát bocsátja az érdeklődőknek rendelkezésére, hanem alkoholelle-

nes népies röpiratok és füzetek jutányos beszerzéséről is gondoskodik. Végül a felvilágosító előadásokhoz szükséges szemléltető tablázatokot és a vetítéshez szükséges diapozitiveket is az előadónak rendelkezésére bocsátja, sőt hatósági felhívásra hajlandó a központból kiküldendő előadókról is gondoskodni.

Felhívom a czimzett hatóságokat, hogy a Társadalmi Múzeum eme fontos szociálhigiénikus munkáját támogassák, s a társadalom vezető embereit, ugyszintén a nagyobb iparvállalatokat és a szociális tevékenységű testületeket az intézet munkásságára figyelmeztessék és az alkoholizmusnak saját hatáskörükben való leküzdésére serkentsék.

Székelyudvarhely, 1911. augusztus hó 11-én.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körölvények.

Állati betegségek. *Sertésvész* föllépett járványosan Székelyderzs község sertésállományában.

Sertésvész megszűnt Nagykede és Felsőrákos községek sertésállományában.

Sertésorbáncz szörványosan fellépett Székelybetlenfalva község sertésállományában.

Bivalyész megszűnt Homoródmalmás község bivalyállományában.

Lépfene megszűnt Erdőfüle község szarvasmarhaállományában.

Veszeltség föllépett szörványosan Siklód község szarvasmarhaállományában.

Kutatási engedély. 1911. év 3203. szám VII. K. 2. b. (H. P.)

A magyar kir. bányakapitányság Dr. Papp Ferencz, Ifj. Demeter Mihály és Pál Gyula oklándi lakosoknak

1911. évi július hó 4-én 3203. számmal jegyzett kérvénye folytán ezennel engedélyt ad, hogy ugyanazok Udvarhelymegyében, járásban, községben, tájékon az 1854 ik év május hó 23-án kibocsátott általános bánya törvény szabályai szerint egy év tartamára azaz 1912. évi július hó 4-ig kutathassanak.

Ezen kutatási terület kiterjed Udvarhelymegye egész területére.

Ezen kutatási engedély gyakorlatánál köteles a kutató az említett bánya törvény szabályaihoz szorosán alkalmazkodni és az illető bányahatóság e részbeni rendeleteinek vonakodás nélkül eleget tenni, ninthogy különben a bánya törvény ezen kötelezettség elmulasztása esetére kiszabott következmények helyet foglalnának.

A fennebbi határidő leteltével, mennyiben e határidő meghosszabbítása az illető bánya hatóságnál nem eszközöltetett volna, jelen kutatási engedély ennek alapján szerzett minden kutatási joggal együtt magától elenyésszik.

Kelt Zalalnán, 1911. évi július hó 4. én. (H. P.) *Maumger* s. k., m. kir. bánya kapitány.

Hirdetmény. (4234—1911. szám.) A tibódi választókerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helynek 1916. év végéig leendő betöltésére a folyó év augusztus hó 14. én tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlés folyó év szeptember hó 14. ik napját tüzte ki határidőül.

Erről az érdekelt választókerület választóit értesitem, s felhívom őket, hogy jelzett napon a kerület székhelyén jelenjenek meg s választási jogukat gyakorolják.

Székelyudvarhelyen, 1911. évi augusztus hó 17-én. Alispán helyett: *Dr. Paál*, főjegyző.

Hirdetmény. (36—1911. szám.) Máréfalva község előljárosága közhírré teszi, miszerint a máréfalvi határban lévő »Czekendi« régi országút nem lévén marhahajtó ut, idegen községbelieknek azon marhát hajtani vagy szekérral járni egyszer és mindenkorra megtiltatik. Máréfalván, 1911. augusztus hó 9-én. *Kovács Ferencz*, kfőbíró.

Hirdetmény. (5966—1911. szám.) Közhírré teszem, hogy a város tulajdonát képező vadászati jog *folyó hó 28-án* délelőtt 8 órakor a városi tanácsban megtartandó nyilvános árverésen 6 évre bérbeadatik. Kikiáltási ár: 10 korona. Bántépénz 4 korona. Székelyudvarhely, 1911. augusztus 22-én. *Gothárd János* s. k., polgármester.

Árverési hirdetmény. (805—911. szám.) Alólírott körjegyző közhírré teszi, hogy Bözöd község vadászterülete 1911. évi *szeptember 2-án*, Bözödújfalva község vadászterülete 1911. évi *szeptember 1-én*, mindkettő reggel 9 órakor fog az illető községek házánál 6 évre nyílt árverésen haszonbérbe adatni. Feltelemek a körjegyzői irodán megtekinthetők. Bözöd, 1911. augusztus 16-án. *Kacsó Sándor*, körjegyző.

Árlejtési hirdetmény. (1911. El. 19. G/14. szám.) A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, továbbá a székelyudvarhelyi királyi járásbírószág hivatalos helyiségeinek, valamint a székelyudvarhelyi királyi ügyészség hivatali és fogház helyiségeinek 1912. évi január hó 1-től 1914. évi december hó 31-ig terjedő 3 évre szükséges tűzifának biztosítása céljából 1911. évi *szeptember hó 26. ik* napjának délelőtt 8 órájára a székelyudvarhelyi kir. törvényszék elnökének hivatali helyiségében megtartandó nyilvános ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A kir. törvényszék egy évi tűzifaszükséglete 192 köbméter, a kir. járásbírószág egy évi tűzifaszükséglete 67 köbméter, a kir. ügyészség egy évi tűzifaszükséglete 21 köbméter és a fogház egy évi tűzifaszükséglete 90 köbméter. vagyis egy évi szükséglet összesen 370 köbméter.

Csak a szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott, s koronás bélyeggel ellátott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatokat folyó évi *szeptember hó 26-ik* napjának délelőtti 8 óráig a székelyudvarhelyi kir.

törvényszék elnökének kell beadni.

Bánatpénzül az egy évi 370 köbméter tűzifa árának öt (5) százaléka a hirdetmény számára hivatkozással 1911. évi szeptember hó 25-ik napjáig készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalnál előzetesen leteendő és a kapott nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A beérkezett ajánlatok a kitűzött határidő lejártával vagyis 1911. évi szeptember hó 26-ik napján délelőtt 9 órakor bizottságilag fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A szállításnál irányadó árlejtési feltételek és az ajánlathoz szükséges ajánlati űrlapok a székelyudvarhelyi kir. törvényszék elnöki irodájában naponkint délelőtt 7—12 óráig megtekinthetők, esetleg ingyen megszerezhetők.

A beérkező ajánlatok fölött a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai elnök úr dönt, tehát mindegyik ajánlattevő ajánlatával, s az ahhoz letett bánatpénzzel az ajánlatok feletti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadott, a szerződés megkötéséig kötelezettségben maradt.

A kir. ítélőtáblai elnök úr fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Székelyudvarhely, 1911. évi augusztus hó 18-án. Dr. Voith Gerő kir. tszéki elnökhelyettes.

Versenytárgyalási hirdetés (1911. el. 18. B—51. szám.) A székelykereszturi kir. járásbíró-sági épület telkén levő mellék helyiségek, u. m.: gabonás, kádárműhely, kocsiszin, istálló, mosószo-ba és bejáró lebontását a m. kir. Igazságügyminisz-ter úr Ó nagyméltósága folyó hó 5-én 37.731—1911. I. M. V. szám alatt kelt rendeletével engedélyezvén, a lebontási és ezzel kapcsolatos egyéb munkálatok biztosítása céljából 1911. évi szeptember hó 11-ik napjának délelőtti 8 órájára a székelykereszturi kir. járásbíró-ság vezetőjének hi-vatali helyiségében megtartandó nyilvános írásbeli versenytárgyalást tűzök ki.

Az ajánlatok lepecsételve, a következő felirással látandók el:

»Ajánlat a székelykereszturi kir. járásbíró-sági épület telkén levő mellék helyiségek lebontási és ezzel kapcsolatos egyéb munkálatokra.«

Az ajánlatok 1911. évi szeptember hó 11-ik napján délelőtti 8 órájáig a székelykereszturi kir. járásbíró-ság vezetőjénél adandók be.

Csak a szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott, s 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Ajánlattevő tartozik az összeget, melyet az épületek ocska anyagáért az árlejtési feltételekben részletezett teljesítményeken felül felajánl, — az ajánlat mellett csatolni.

Az ajánlathoz szükséges ajánlati űrlapok és munkálatoknál irányadó árlejtési feltételek a székelykereszturi kir. járásbíró-ság vezetőjénél napon-

kint a hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg ingyen megszerezhetők.

A beérkezett ajánlatok a kitűzött határidő lejártával, vagyis 1911. évi szeptember hó 11-ik napján délelőtt 9 órakor a székelykereszturi kir. járásbíró-ság vezetője által 2 bizottsági tag jelenlétében fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Ajánlattevők ajánlataikkal a kir. igazságügy-miniszter ur elhatározásáig kötelezettségben maradnak.

Székelyudvarhely, 1911. évi augusztus hó 16-án. Dr. Voith Gerő kir. tszéki elnökhelyettes.

Hirdetmény. (Az 1911. évben megtartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében.) Az erdőőri és vadőri szakvizsgák folyó évi október hó 16-án és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kasán, Máramarosszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszébenben, Temesvárott, Pécssett és Szombathelyen a vármegye székházában délelőtt 9 órakor fognak megkezdeni és folytatólag megtartani.

Felhivatnak mindazok, akik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni óhajtják, hogy az erre vonatkozó engedélyért a szükséges kellékek bírást igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi szeptember hó 30-áig ahhoz a kir. erdőfelügyelő-séghez nyújtsák be, amelynek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

Budapesten, 1911. évi augusztus hó 5-én. M. kir. földművelésügyi miniszter.

Elveszett kopó. A székelyudvarhelyi Barkóczy Károly tulajdonát képező kopó a mult hó 15-én elveszett. Ismertető jele: nagy fejű és vágott farku. Baksí névre hallgat. Körözendő.

Elveszett kanca. Székelyzsombori Birtalan Elek f. évi augusztus 2-án egy drb 8 éves piros pej kanca lova a közlegelőről eltévedt; ismertető jele: mindkét fülehegye le van vágva, mindkét farán S bélyegjegy van.

Elveszett kanczák. Sorbán Miklós honoródalmási lakosnak az almási csordából f. aug. hó 12-én 1 drb 4 éves pejkanczája, a hátsó bal láb kesely, nyakán egy kis csengetyű szíjjal és 1 drb 3 éves jegytelen pejkanca elveszett. A megtaláló Almás község előljáráóságát sziveskedjék értesíteni.

Elveszett bivaly. Pap Zsigmond kobátfalvi lakos tulajdonát képező egy 4 éves bivaly-tehén a kadácsi határról elveszett.

Felfogott iovak. Erdőfűlében 2 drb sötét-pej herélt ló van felfogva. A hátulsó ballában K. J. jegy látható. A tulajdonos a községi bírótól átveheti.

Felfogott borju. A folyó augusztus hó 16-án Farkaslakán megtartott országos vásár alkalmával 1 drb 7 hónapos fehérszörű ünő-borju fogott fel; jegy semmi sincsen rajta.

Felfogott juh. Czerják Domokos udvarhely városi Szarkakő alatti legelőn meddő csordapász-tora, f. hó 12-től 1 drb fehér meddü juhót, két-

füléből hátulról kivéve ájason, nyaka szürkeöves, felfogva tart.

Elveszett munkakönyv. Ráduly Dénes etédi lakos, kovács iparos a székelykereszturi ipartestület által 1897. évben kiállított munkakönyvet elveszítette.

Körözés. A belügyminiszter úr 100,530—1911—a. számú rendelete folyán Békésvármegye alispánja a folyó évi szeptember hó 20-áig a vonatkozó iratok megküldése mellett értesítendő arról, hogy Gáncse Anna Flóra állam polgársága és községi illetősége kórházi ápolásából kifolyólag vagy egyebekből az 1880. január 8. és 1893. október 1. közötti időben tárgyalatott-e. A nevezett Gáncse Anna Flóra gör. kel. vallású, Kétegyházán 1845. június 18-án született, atyját Gáncse Tódornak, anyját Florának hívják, 1893. október 1-én Wienben a penzingi róm. kath. lelkész előtt házasságra lépett Rekovits Rudolf (1856. évi Pümlitz községi, znaimi kerületi, morvaországi születésű) napszamos osztrák állampolgárral, 1909. április 10-én Wienben VII. ker. Kaiserstrasse 9. sz. a. elhalt és a nyomozás eddigi adatai szerint nagykorúságától kezdve haláláig állandóan a magyar szent korona országainak határain kívül lakott. Gyula, 1911. évi július hó 26-án. János alispán.

Körözendő egyének. 248. — *Nagy Karolin*, a Zsitányfalú községben 1911. évi márczius hó 18-án született Nagy József anyja, a ki állítólag 1885-ben Fadd községben született, nyomozandó, feltalálása esetén lakóhelye a 8554—911. számra való hivatkozással Bars vármegye alispánjával (Aranyosmarót) közlendő.

249. — *Bacsó Borbála* abaujszíni születésű cseléd nyomozandó és feltalálása esetén lakóhelye a 8589—911. számra való hivatkozással Kassa város rendőrkapitányával közlendő.

250. — *Tovaj Mária*, a ki 1878. év körül Székelyben született, nyomozandó és feltalálása esetén lakhelye Kassa város rendőrkapitányával a 9869—911. számra való hivatkozással közlendő.

251. — *Jovanovics György*, a ki munkaadó-jától, Bányás Jócza tornyai kisbirtokostól augusztus hó 12-én ismeretlen helyre távozott, nyomozandó és feltalálása esetén erről Csanádvármegye alispánja (Makó) a 9154—911. számra való hivatkozással értesítendő. Jovanovics György nagyvarjasi illetőségű, 1895-ben Battonya községben született, termete növésben, arcza gömbölyű, szeme sárgás, szemöldöke barna, orra és szája rendes, fogai épek, haja barna

252. — *Sorján Flóra*. kiskoru Sorján Piroska anyja, ki Erendrédén született és legutóbb

Debreczenben lakott. nyomozandó, feltalálása esetén a saját és szüleinek illetőségi viszonyaira vonatkozólag kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv, a 15192—911. számra való hivatkozással Szatmár vármegye alispánjának (Nagykároly) megküldendő.

253. *Özv. Blahut Józsefné* szül. Puskás Emerenzia a Miskolczon 1906. márczius hó 19-én született Blahut Irén anyja, nyomozandó, feltalálása esetén férjének illetőségi viszonyaira kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 12576—911. számra való hivatkozással Miskolcz város polgármesterének megküldendő.

254. — *Steiner József* asztalos, a ki Adán Pestmegyében 1871. évben született és az 1880—1898. évek folyamán mint asztalos Kolozsvárt tartózkodott, nyomozandó és feltalálása esetén tartózkodási helye Kolozsvár város tanácsával a 20408—911. számra való hivatkozással közlendő.

255. — *Bele József*, gatscheni születésű 42 éves kéményseprő segéd, a ki 1909. évi szeptember havában a zalaegerszegi köz-kórházban ápolatott, nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 19610—911. számra való hivatkozással Somogy vármegye alispánjának (Kaposvár) megküldendő.

256. — *Bielonszky József*, állítólag borislavi születésű 26 éves hajóhintássegéd vagy kéményseprő nyomozandó és az eredményről Kolozsvár város tanácsa a 22605—911. számra való hivatkozással értesítendő.

257. — *Faragó Teréz*, az 1909. évi szeptember hó 25-én a kecskeméti gyermekmenhelybe felvett 6 hónapos Etel nevű leány anyja, és *Faragó Palánka*, a fenti napon a kecskeméti gyermekmenhelybe felvett 14 éves Mária nevű leány anyja nyomozandók, feltalálásuk esetén a menhelybe felvett gyermekeik születésekor birt illetőségükre, valamint fenti gyermek születési helyére és idejére kihallgatandók és a felveendő jegyzőkönyv a 16912—911. számra való hivatkozással Kecskemét város tanácsának megküldendő. Faragó Teréz, mintegy 22 éves, Faragó Palánka mintegy 40 éves.

258. — *Kopeller Mihály*, a ki Csabrendeken 1865-ben született, nyomozandó, feltalálása esetén kihallgatandó arra nézve, hogy nagykorúsága óta hol, mennyi ideig, mely években és mily minőségben tartózkodott, közvetve vagy közvetlenül hozzájárult-e valamely község közterhehez és a felveendő jegyzőkönyv a 12228—911. számra való hivatkozással Zala vármegye alispánjának (Zalaegerszeg) megküldendő.